

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon 2113

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—. Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Razsodba celjskega okrožnega sodišča v zadevi dr. Koroščevega volilnega letaka.

Prepis.

Kzp VI 2442/31-11.

Rešitev:

Okrožno sodišče v Celju je po zaslišanju državnega tožilca v kazenski zadevi zoper Weželak Ivana radi zločinstva po čl. 3 zak. o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. 1. 1929, odnosno z dne 1. 3. 1929 vsled priobčila preiskovalnega sodnika, da ne osvoji predloga državnega tožilca, po katerem naj se otvori zoper Deželaka Ivana preiskavo, v seji odločilo:

Preiskave ni uvesti.

Razlogi:

Državno tožilstvo v Celju je predlagalo dne 11. 11. 1931 pod Kzp 2212/31 otvoritev preiskave zoper Deželaka Ivana, ker je sumljiv zločinstva po členu 3 zakona o zaščiti države radi tega, ker je dne 1. 11. 1931 v Laškem razširjal protivolilne letake z napisom »Slovenci« in podpisom dr. Antona Korošča, s čimer je vršil propagando in namerjal ustvariti prepričanje ali vsaj razpoloženje pri drugih, da bi se izpremenila današnja državna ureditev in da bi se izpremenil političen red v državi.

Ko volilni zakon predvideva več državnih kandidatnih list, je logično, da bi se pri postavitvi več kandidatnih list razvila medsebojna tekma, odnosno borba za volilce. Razvila bi se agitacija za liste, odnosno proti njim, v čemur bi seveda ne bila motena državna ureditev in njen politični in socialni red, kakor tudi ni motena v slučaju, ko skupina onih ljudi, ki sicer ni postavila svoje liste, ne soglašajo z ono, ki je bila postavljena. Čim pa je agitacija tu, je ta več ali manj ostra in je iz tega vidika treba presojati razloge, ki so navedeni v letaku. Smatrati je namreč, da taka abstinencijska agitacija ni kaznjiva. Po členu 72 zakona o volitvah narodnih poslan-

cev z dne 10.-12. septembra 1931, štev. 210 »Službenih Novin« je kaznjiv le oni, ki z nasiljem ali s pretnjami prepreči enemu ali več državljanom, da uporabijo svojo volilno pravico. To pa je tudi v skladu z določbo člena 54 ustave, ki pravi, da »narodno skupščino sestavljajo poslanci, ki jih voli narod svobodno z občin, enakim in neposrednim glasovanjem.« Po navedenem predmetno dejanje ne tvori dejanskega stanu zločinstva po členu 3 zakona o zaščiti države, pa tudi ne po členu 4 cit. zakona ter je smatrati, da vobče ni podano kako kaznjivo dejanje, tako da **osumljenca kakor tudi podpisnika predmetnih letakov ne zadene nobena kazenska odgovornost.**

Pomislek preiskovalnega sodnika se ne more odrekati opravičenosti.

Vprašanje, je li od državnega tožilstva predlagana otvoritev preiskave utemeljena, je presojati iz vida nagibov, ki so zakonodajalca napotili k izdaji zakona z dne 6. 1. 1929, odnosno k dopolnitvam z dne 1. 3. 1929. Preprečiti se je nameravalo rovarjenje komunistov in drugih subverzivnih elementov, pa tudi rovarjenje proti političnemu in socialnemu redu v državi, ki je nastal z dnem 6. 1. 1929. To izhaja iz določb člena 4, 5, 6, 7, 8 in 9 cit. zakona. Inkriminirani letak s svojo vsebino ne krši ne ene citiranih določb, ter je njegova vsebina usmerjena na volitve, vršeče se dne 8. 11. 1931 na podlagi novega volilnega zakona z dne 10. 9. 1931, objavljenega dne 12. 9. v »Služb. Novinah«, s kojim dnem je stopil tudi v veljavo. Ta

Novi kitajski zunanji minister Wellington Koo.

zakon ima v XI. oddelku kazenska določila, tičočja se zakona ter je rešiti vprašanje, se je li s postopanjem osumljenec kršilo ta določila. Da bi osumljenec z nasiljem ali s pretnjo preprečil enemu ali več državljanom, uporabiti jim dano volilno pravico (§ 72), ali nastopal tako, kot ima v mislih § 73 cit. zakona, niti ovadba sama ne trdi, marveč povdarja le to, da je osumljenec delil letake. Pri vsakih volitvah se pojavi agitacija v raznih oblikah. S tem računa tudi cit. zakon sam ter prepoveduje v določbi § 82 le agitacijo z raznašanjem lažnjivih vesti ali širjenjem slik, letakov ali drugih sredstev za **agitacijo na volišču**, do čim agitacijo sicer ne prepoveduje. Ne gre tedaj za nikako kaznjivo dejanje, vsled česar preiskave tudi ni uvesti. Da gre zgolj za agitacijo, ki ni prepovedana, izhaja tudi iz letaka z dne 31. 10. 1931, podpisanega od Marka Krajncja in Franca Hrastelja.

Okrožno sodišče v Celju, odd. VI., dne 18. 11. 1931.

L. S. Fras l. r. Dr. Vidovič

*

Nemčija pripravlja zopetno znižanje mezd in plač državnim uradnikom. Dr. Brüningova vlada pripravlja zasilno odredbo, po kateri se bodo zmanjšale mezde in plače za 10%, prejemki državnih uradnikov pa za 10—20%. Tej vladni nakani se upirajo socialni demokrati, ki pravijo, da je obremenitev ljudskih množic z zasilnimi naredbami neznosna. Dr. Brüning obljublja, da bodo z znižanjem plač padle tudi cene, kar pa ni povsem verjetno.

Odbor vojnoodškodninske banks. — Vojnoodškodninska banka v Baslu, ki proučuje nemško plačilno možnost po Youngovem načrtu, dobi nov odbor. Ta odbor bode imel 7 članov, katere bode imenovali predsedniki centralnih bank Francije, Anglije, Nemčije, Belgije, Italije, Japonske in Združenih ameriških držav. Ti člani pa imajo pravico, glasovati še za nadaljnje največ 4 člane za posebna vprašanja za finance, valute in industrijo, kakor bode nanesele položaj. Smatra se, da bodo izvolili po 1 Šveda, Švicarja in Holandca, kot četrtega pa zastopnika jugoslovanske vlade.

Prijatelji, agitirajte za
„Slov. Gospodarja!“